



ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XI.

ČÍSLO 2

FEBRUÁR 2003



Historická apoštolská vizitácia v Prievidzi
Rozhovor s PaedR. Poliakom - Príprava na 1. sv. prijímania

**FARSKÁ KRONIKA OD 11. 12. 2002 DO 10. 1. 2003**

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali

Farnosť PD - Mesto:

Laura Vaňová
Simona Surová
Tomáš Senega
Natália Trepáčová
Hana Karpišová
Mária Kršková

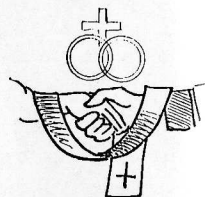
Katarína Melišková
Veronika Cechová

Farnosť PD - Zapotôčky:

Nela Karla Turňová
Bianka Zoé Bieliková
Martina Oláhová

**Blahoželáme k prijatiu sviatosti manželstva****Farnosť PD - Mesto:**

Marek Palkovič – Martina Cagáňová



S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zomrelými:

Anna Huljaková, 72 r.
Irena Záležaková, 79 r.
Vlasta Hanzelová, 46 r.
Anna Oboňová, 88 r.
Júlia Svitková, 75 r.
Otomar Pikus, 80 r.
Imrich Drahoš, 66 r.
Róbert Brossmann, 61 r.
Florián Maľa, 57 r.
Otilia Verčeková, 81 r.

Rudolf Izakovič, 60 r.
Ján Tines, 75 r.
Margita Dérerová, 88 r.
Karol Rötling, 72 r.
Mária Soucsiková, 79 r.
Mária Vaňová, 45 r.
Jaroslav Drozd, 56 r.
Ján Chlebina, 79 r.
Anna Dubeňová, 54 r.



*Odpočinutie večné daj
dušiam, Pane ...*



SVÄTÁ OMŠA

II. Bohoslužba slova

Vstupom hovoríme my k Bohu. Slovom hovorí Boh k nám. Stíšime sa, sústredíme, uvažujeme.

Začíname stôl Božieho slova. To nie sú len minulé udalosti, ale je to živý Boh. On hovorí k svojmu ľudu. Prostredníctvom Mojžiša a spolupracovníkov. V poslednom čase Boh prehovoril prostredníctvom Syna. On sa vyjadroval ľudským jazykom. V liturgii Boh hovorí skrze ľudí, kňaza, lektora, žalmistu, preto ľud odpoveďou chváli, alebo ďakuje Bohu.

Božie slovo znie dnes ku mne, ku tebe. Niekedy by sme si povedali: „Toto by mal počuť môj sused, manžel.“ Ale toto slovo Boh hovorí mne! Božie slovo je pre mňa zapečatené, pokiaľ nepochopím, že Boh hovorí ku mne. Ja som ten colník, farizej, apoštol, Žid a pod. Inak by platilo: „Počúva ale nepočuje, hľadá a nevidí.“ (Mt 13,13) Musím mať preto ochotu vzťahovať Božie slovo na seba.

V Písme čítame, že ľud je tri dni s Ježišom a toto slovo je im pokrmom, nápojom, dokonca nie sú hladní. Dávame veľký pozor, aby žiadna čiastočka Hostie nepadla na zem (miništrant drží pri sv. prijímaní paténu - tácku) a ako je to s Božím slovom?

K pochopeniu Písma je dôležitý dar Ducha Svätého. On je to pero, ktoré písalo sv. knihy. Aby k nám Božie slovo prišlo je potrebné:

- 1.) Prosiť Ducha Svätého o pochopenie.
- 2.) Vzťahovať Písmo na seba.
- 3.) Túžba spojená s pozornosťou.

Potom k nám slovo prichádza. Slovo je výzva k vykročeniu, aby sme videli svoj život aj z inej stránky. Znepokojuje nás, očisťuje, povzbudzuje. Slovo je živé, ostrejšie ako dvojsečný meč (Hebr 4,12). Boh nás chce slovom meniť, pretvárať. Zasieva ho do nás a očakáva úrodu. Chce sa vteliť do našich slov, skutkov, aby sme sa my stávali živým slovom. Poklad Božieho slova vidíme v tom, ako je SZ obsiahnutý v NZ a SZ je plný predobrazov, ktoré sa naplnili v Kristovi NZ.

Aby sme prečítali na omši aspoň podstatné časti Sv. Písma, sú čítania rozdelené: V nedele 3 čítania - trojročný cyklus. Vo všedné dni 2 čítania - dvojročný cyklus. Žalm nie je ďalšie čítanie. Žalm je odpoveď, modlitba. Za prvého skladateľa žalmov je považovaný Dávid. Sú tvorené ako pieseň, preto by sa mal žalm spievať. Vrcholom je evanjelium. Pri slávnostiach ho prinášame v sprievode a kladieme na oltár. Počas jeho čítania držia miništranti pred evanjeliárom sviece a môže sa používať kadidlo. My vstávame, spievame Aleluja a kňaz sa skláňa k oltáru pričom hovorí: „Všemohúci Bože, očisť mi srdce i pery, aby som dôstojne hlásal tvoje sväté evanjelium.“ O toto isté požehnanie prosí aj diakon od kňaza. Nasleduje výzva: Pán s vami. To znamená, že Pán k nám hovorí. My robíme malý kríž na čelo, pery a hruď. Tým naznačujeme, že slovo chceme prijímať rozumom, vyznávať ústami a uchovávať v srdci. Víťame Krista - sláva tebe Pane. Po skončení čítania, diakon alebo kňaz pobozká evanjelium a ľud chváli Boha - Chvála tebe Kriste.

Nasleduje homília, kázeň. Toto robili aj Židia. V Písme čítame, že Ježiš v chráme



vzal knihu, čítal z nej a potom vyložil zmysel Písma (Lk 4,17-21).

Krédo (Verím v Boha) - vyznávam základné pravdy viery. Chceme robiť a konať to čo sme počuli v slove. Preto vyznávame vieru.

Prosby sú spoločnou modlitbou veriacich za Cirkev, spásu, mier, predstaviteľov štátu, trpiacich, zomrelých alebo aktuálne potreby. Odpoveď na prosby sa môže meniť.

Nejde tu teda o to, aby sme si tu niečo čítali. Je to stretnutie s Bohom, ktorý je živý. On je živé slovo. Táto časť liturgie má úzky vzťah k Židom. Oni sa takto modlili v synagóge. V kresťanstve to má nový obsah. Je to Kristus, ktorý žije v Cirkvi, ktorý poučuje, napomína, povzbudzuje.

Odchádzajme zo sv. omše s myšlienkou: „Dnes mi Pán povedal“

1. čítanie - Boh hovorí prostredníctvom SZ.

Žalm - naša odpoveď.

2. čítanie - Boh hovorí cez apoštolov.

Aleluja - radosť pred Bohom.

Evanjelium - Boh hovorí svojím príkladom.

Homília - vysvetlenie.

Krédo - slovo chceme vyznávať.

Prosby - modlitba veriacich.

Podľa liturgických podkladov upravil a spracoval: Maroš Milo

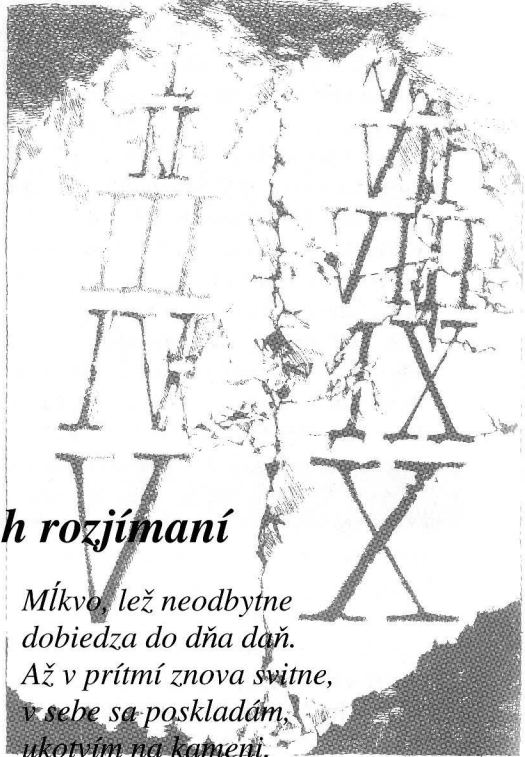
Teofil Klas - **Pôstne akordy**

Čas hladných rozjímaní

*Čas hladných rozjímaní
a uvážlivých ciest.*

*Myseľ si rýdzosť chráni
a stráži ratolesť
pred nalomením.*

*Obloha záдумčivá
nad úfnym rozhraním.
Rozvaha s pôstom splýva,
kým svedomie hrá prím
s pohľadom chceným.*



*Mítkvo, lež neodbytné
dobiedza do dňa daň.
Až v prítmí znova svitne,
v sebe sa poskladám,
ukotvím na kamení.*

*A pokoj bude vo mne
nad vatru plamenný.
Nábehy vierolomné
skrčia sa v znamení
chlebovej premeny.*



DNES NA SLOVÍČKO S DIRIGENTOM ZBORU PRIEBOJ PAEDR. ALFONZOM POLIAKOM,

„Kto spieva, dvakrát sa modlí.“

Pracuje pri Centre voľného času a ZUŠ Prievidza. Repertoár zboru je bohatý na skladby rôznych štýlových období. Interpretujú diela starých majstrov i súčasných tvorcov sakrálnnej hudby. Prieboj naznačuje spojitosť miest Prievidza a Bojnice, pretože speváci sú žiaci ZŠ týchto miest. Pán Poliak sa nebál ani za totality ako učiteľ verejne obhajovať slobodu vie-



Pán Poliak, kto založil zbor Prieboj?

Tento zbor založil pán Jozef Búda. Keď odchádzal z Nitrianskeho Rudna, prevzal som po ňom zbor Rokoš. Po pánovi Búdovi sa ujala zboru pani Magda Orliková, ktorá úspešne viedla tri roky mlad z Prieboja. Potom pani Magda odišla na materskú dovolenku a po nej som nastúpil ja.

Koľko rokov sa venujete práci s detskými zbormi a aká bola Vaša cesta k nim?

V roku 2004 bude 30 rokov mojej práce so zbormi a z toho 25 rokov práce s Priebojom. Vyštudoval som hudobnú výchovu. Pred základnou vojenskou službou som dostal umiestenku do Valaskej Belej. Po ZVS ma ako aprobovaného učiteľa hudobnej výchovy poslali do Nitrianskeho Rudna. Keďže sa človek musí celý život vzdelávať a ja som nemal skúsenosti so zborom, absolvoval som pri Osvetovom ústave dirigentské štúdium. Tak už to býva, že z nutnosti sa stane i koníček a profesia. V zbere máme momentálne 40 členov. Počet a zostava sa menia, lebo nikto nie je viazaný. Vekové

rozpätie je od 5. ročníka ZŠ až po maturitu. Ešte prednedávnom sme mali aj komorný dievčenský zbor (odrasené dievčence). Vznikol z ich lásky k spevu po odchode z Prieboja. Fungoval až do môjho odchodu do Banskej Bystrice, kde momentálne pôsobím na VŠ ako pedagóg na katedre hudobnej výchovy.

Vieme o vás, že ste hosťovali v mnohých krajinách. Ktorá cesta bola najdlhšia?

Bola to cesta do USA. Prespievali sme celú Európu, okrem škandinávskych krajín.

Je známe, že dirigentka p. Magda Orliková, keď za totality navštívila akékoľvek mestá v cudzine, vždy pozdravovala so zborom v chrámoch dobrotivého Boha spevom a ďakovala mu za všetkých. Pripomenul to aj dp. dekan Hromada pri poslednej rozlúčke s ňou. Aké sú Vaše skúsenosti so spevom v kostoloch?

Máme rozličné zážitky, navštívili sme mnohé krásne chrámy a spievali sme pri bohoslužbách. Pamätám si, že v časoch,



keď sa v našich kostoloch nemohlo verejne spievať, navštívili sme Belgicko. Belgičania nás postavili pred hotovú vec a museli sme spievať práve pri bohoslužbách. Oni sa nás nepýtali, či máme toľko repertoáru, či dokážeme spievať svätú omšu. Bol to pre nás zážitok duchovný aj umelecký, pretože do chrámov sakrálna hudba so spevom patria. Spievali sme nad hrobom sv. Petra v Bazilike sv. Petra vo Vatikáne a tiež v katedrálach v Kolíne nad Rýnom, Zúrichu, Geneve...

Myslíte, že náležite využívate svoj talent, ktorý ste dostal od Pána?

Ako je napísané v Písme, jeden ho zakoopal, druhý zveľadil... Snažím sa zúžitkovať svoje talenty, pretože viem, že raz budem Bohu skladať účty, ako som s darmi naložil. Snažím sa vydať talenty bližným, lebo som ich dostal od Neho. Cez hudbu sa dá získať veľa duchovna, rozjímať o Bohu, pretože hudba je úzko spojená s kresťanstvom. Veď od najstarších čias ľudia hľadajú Boha, lebo ho potrebujú. Keď si predstavíme napríklad Gregoriánsky chorál, ten je už spojený aj s liturgiou. Povinne ho spievame pri festivaloch a súťažiach. Mnohí naši skladatelia sa i za totality venovali sakrálnnej tvorbe. Až po „nežnej revolúcii“ sa začali verejne nacvičovať diela, ktoré majú náboženský charakter.

Spolupracujete, alebo sa poznáte s niektorými skladateľmi?

Áno s viacerými. Často sa stretávam aj so Zdenkom Mikulom, ktorý spracoval koledy európskych národov. Medzi cirkevných odborníkov patrila nedávno zosnulý dôstojný pán Igor Vajda, SJ, ktorý bol hudobným vedcom.

Vaše účinkovanie na Slovensku i vo svete má už svoje miesto. Je známe, že ste získali mnoho ocenení. Kde všade ste rozdávali radosť?

Veľmi radi účinkujeme vo farskom kostole, kde nás p. dekan Bednár tradične očakáva na sviatok sv. Štefana. Spievali sme u piaristov pri bohoslužbe, koncertovali sme v Banskej Bystrici s pánom organistom Milanom Hricom. V Lazianskom i Bojnickom kostole, pravidelne v Bojnických kúpeľoch a inde.

V tomto období sme nacvičili vianočnú omšu Misu Pastoralis Jána Egryho, banskobystrického regenschóra z minulého storočia. V Ríme sme spievali v ústave sv. Cyrila a Metoda, stretli sme sa s otcom biskupom Mons. Vrablcom. Keď sme sa chystali na súťaž do Arezza v Taliansku, nakontakovali sme sa na vtedajšieho veľvyslanca vo Vatikáne pána MUDr. Neuwirtha. Ten nám ochotne vyšiel v ústrety a zabezpečil prehladku Ríma cez ústav sv. Cyrila a Metoda s Donom Šilharom, ktorý nás čakal mávajúc Slovenskou zástavkou uprostred Ríma. Boli to nádherné chvíle. Obdaroval deti, povodil nás mestom, občerstvil. Nie je všednou záležitosťou stáť na miestach, kde vzácny sv. Otec slúži sväte omše.

Tešíme sa, keď budeme spievať i pre našich otcov biskupov. Bude nám to cťou.

Čo znamená pre vás domov?

Domov je tam, kde sú tí, ktorých ľúbime. Hlavne, keď sa vraciame z cudziny, vieme, že toto je náš domov, naša vlasť a žijú tu ľudia, ktorých skutočne milujeme.

Ako prijíma manželka, rodina, vaše cesty?

Manželka je učiteľkou. Máme päť detí a všetky spievajú. Doma, v Lazanoch, mám veľmi dobré zázemie. Manželka prežíva naše cesty, balí nás, pomáha, ide nám v ústrety. Ďakujem Bohu za všetko. Manželke som vďačný za jej podporu.

Rozhovor pripravila Anka G. Vavrová



APOŠTOLSKÁ VIZITÁCIA V PRIEVIDZI

„Pas moje ovce!“

Jn 21, 17

Banskobystrický diecézny biskup Mons. Rudolf Baláž a pomocný biskup Mons. ThDr. Tomáš Galis navštívili v stredu 22.1.2003 farnosť Prievidza - mesto a Prievidza - Zapotôčky. Svoju apoštolskú vizitáciu začali o 9. hodine modlitbou z Liturgie hodín vo farskom kostole sv. Bartolomeja. Mons. T. Galis pokračoval jeho prehliadkou a bol veľmi spokojný s liturgickým zariadením i čistotou vo farskom kostole. Potom si vo fare pozorne prezrel matriky, ktoré vzorne vedie dp. Martin Dado, kaplán, knihu

kostola na sídlisku Zapotôčky. Poobede otec biskup sa pomodlil spolu



s rehoľnými sestrami z Kongregácie Dcéry Božskej Lásky (mariánok) v ich kaplnke a poďakoval im za obetavú službu vo farnosti. Pozorne si prezrel kníhkupectvo LÚČ a poďakoval p. M. Melicherčíkovej a K. Tomovičovej za vzornú starostlivosť o predajňu (foto č. 3). Navštívil susedné sídlo firmy MV - staving a.s. a úprimne sa porozprával s pánom Milanom Vlnieškom o pokračovaní výstavby Pastoračného centra s kostolom sv. Terézie z Lisieux, učiteľky cirkvi na Zapotôčkoch. Potom navštívil Združenú školu stavebnú a jej pána riaditeľa Ing. Jozefa Kobelu. Pozerne si prehliadol i sídlo farskej Cha-



Historia domus, ktorú starostlivo zapisuje Ing. Ján Farbiak, diakon aj s fotodokumentáciou. Ing. Peter Buchcar, farský ekonóm predložil stav hospodárenia farnosti (foto č. 1). Doobeda navštívil otec biskup v sprievode dp. dekana Jána Bednára ZŠ Rastislavovu, kde hostí uvítal Mgr. Jozef Spišiak, riaditeľ školy (foto č. 2). Podobne milo bol prijatý otec biskup aj v Gymnáziu V.B. Nedožerského riaditeľkou školy Mgr. Soňou Cirákovou. O 12:00 hod. v Mestskom dome veľmi srdečne privítal otca biskupa primátor mesta Prievidza Ing. Ján Bodnár a prisľúbil pomoc mesta pri dokončení nového



rity na ulici Sládkovičova 5. Pochválil pána Štefana Gašparíka a všetkých jeho



spolupracovníkov za veľkú obetavosť voči sociálne slabším obyvateľom mesta. Vizitoval Mariánsky kostol a takisto bol spokojný s jeho liturgickým zariadením i čistotou. Cestou do fary zanesol sv. prijímanie chorej pani Murkovej.

Otec biskup Mons. Baláž si pozrel matriky knihu *Historia domus* a ekonomické záležitosti farnosti Prievidza - Zapotôčky, ktoré mu predložil dp. Maroš Milo, administrátor farnosti a Ing. Róbert Borčín, farský ekonóm. Otec biskup ich pochválil za vzorné vedenie farskej agendy.

Potom si pozorne pozrel celú stavbu nového kostola, pastoračného centra a fary. Bol veľmi spokojný s kvalitou výstavby a jej celkovým riešením, pričom navrhol urobiť ešte niektoré zmeny na terase fary. Navštívil Piaristickú ZŠ F. Hanáka i osemročné gymnázium a bol nadšený vzorným správaním, vystupovaním detí a ich pedagógov. Otec biskup Mons. Baláž povedal: „*Deti vedia presne otestovať, aká je situácia medzi učiteľom, profesorom a riaditeľom. Našiel som oázu*



pokoja, čistotu a systémový poriadok v tejto tristoročnej starej historickej budove. Je to rehoľná škola a som rád, že je na území mojej diecézy. Je to poklad a ďakujem pátrom piaristom za to, že dokázali zriadiť takúto dobrú školu.“

Podobne bol spokojný aj po návšteve ZŠ Dobšinského a jej riaditeľa Mgr. Pavla Takáča. Poďakoval riaditeľovi za prenajaté priestory školy, ktoré poskytuje na slávenie svätých omší v nedeľu.

Ďalej navštívil svojho spolužiaka dp. Juraja Blašku, dekana na penzii. Pokračoval návštevou Penziónu dôchodcov na ulici Okáliho, kde sa stretol s jeho obyvateľmi.

Apoštolskú vizitáciu zavŕšili obidvaja otcovia biskupi slávnostnou svätou omšou spolu s kňazmi v Prievidzi o 17:00 hod. vo farskom kostole za účasti veľkého počtu veriacich (foto č. 4). V homílii otec Rudolf vysvetlil, že cieľom života je robiť čo najviac dobra a potom sa pobrat pred Božiu tvár. Poďakoval všetkým kňazom v obidvoch farnos-





tiach za veľkú obetivosť a otcovsky povzbudil prítomných veriacich. Po sv. omši bolo skoro hodinové stretnutie otcov biskupov s obidvoma farskými radami, katechétmi, mimoriadnymi rozdávatelmi sv. prijímania, lektormi a ostatnými veriacimi (foto č. 5). V živej diskusii sa veriaci pýtali a otcovia biskupi úprimne odpove-

dali na všetky otázky.

Táto historická apoštolská vizitácia sa znovu konala po poslednej v roku 1821, ktorú vykonal Mons. Anton Makay, diecézny biskup banskobystrický.

Ján Bednár, dekan

PREDĽŽENIE DEKRÉTOV

Podľa dikcie kánona 910§2 a kánona 230§3 CIC diecézny biskup Mons. Rudolf Baláž predĺžil dekréty do 31. 12. 2003 trinástim mimoriadnym rozdávatelom sv. prijímania a ustanovil jedného nového pre farnosti Prievidza - mesto a Prievidza - Zapotôčky.

Mimoriadni rozdávatelia :

S.M. Christiana Števárová, FDC, S.M. Michaela Ševčíková, FDC, Štefan Gašparík, Ing. Jozef Kobela, Mgr. Augustín Letavay, Jozef Martinka, Mgr. Anton Pažický, Milan Petráš, Marián Šimkovič, Stanislav Šimkovič, Ing. František Stanček, Viliam Vlčko, Zdeněk Zoltánfi a Ing. František Bača

Podľa dikcie kánona 230§2 CIC diecézny biskup Mons. Rudolf Baláž predĺžil poverenia služby dvadsiatim siedmym lektorom a ustanovil ešte ďalších troch do 31.12.2003.

Lektori:

Anna Bošiaková, Mgr. Katarína Bubnášová, Emil Dalmády, Štefan Gašparík, Gabriela Gromová, Vojtech Hrbík, Marta Hudcová, Mgr. Martin Karpiš, Jozefína Klbíková, Ing. Jozef Kobela, Helena Krištinová, Mgr. Augustín Letavay, Mgr. Jozefa Mečiarová, Mgr. Anton Pažický, Milan Petráš, Ing. Konstantín Pogorielov, Ing. Edita Pogorielová, Jarmila Prievalská, Mgr. Terézia Svitková, Alíca Ševčíková, Marián Šimkovič, Alžbeta Šimoňáková, Helena Šinal'ová, Marta Šmondrková, Olga Turčányiová, Barbora Ťažiarová, Alojz Vlčko, Viliam Vlčko, Zdeněk Zoltánfi a Mgr. Eva Zoltánfiová.

NADVIAZANIE SPOLUPRÁCE

V piatok 24.1.2003 sa uskutočnilo stretnutie Mestskej rady na čele s primátorom Ing. Jánom Bodnárom a farskej rady na stavbe Pastoračného centra s kostolom sv. Terézie z Lisieux. Potom vo fare odzneli prísľuby vzájomnej spolupráce pri dokončení tohto pekného sakrálneho diela pre obyvateľov sídliska Zapotôčky.





Katechetické okienko - VIEROUKA

1. Čím sa podobáme Bohu, keď sme stvorení na jeho obraz?

- Máme rozum, slobodnú vôľu a nesmrteľnú dušu.

2. V čom spočíval prvý hriech a ako ho nazývame?

- V neposlušnosti prvých ľudí voči Bohu. Nazývame ho dedičným hriechom.

3. Aké sú následky dedičného hriechu?

- Strata prvotného nadprirodzeného vybavenia ľudí (milosti posväcujúcej aj s jej darmi)

- Strata darov neporušiteľnosti. (Bolesť, utrpenie, telesná smrť...)

- Vôľa sa naklonila k zlému.

- Duše, ktoré odišli zo života v stave dedičného hriechu, sú vylúčené z blaženého nazerania na Boha.

4. Čo znamená meno „Ježiš“?

- Jahve (Boh) je spása.

5. Čo znamená meno „Kristus“?

- Meno Kristus (Mesiáš - Mašiách), znamená „Pomazaný“ Duchom Svätým.

6. Aký symbol prisudzujeme jednotlivým evanjelistom?

- Matúš: anjel, človek; Marek: lev;

Lukáš: býk; Ján: orol

7. Čo znamená slovo „Cirkev“?

- Patriaci Kristovi; Zhromaždenie (ecclesia, zástup vyvolených).

8. Čo je Cirkev?

- Cirkev je spoločenstvo ľudí veriacich v Boha, v Ježiša Krista, ktorí sú pokrsťení a uznávajú pápeža za viditeľnú hlavu Cirkvi.

9. Kto je zakladateľom Cirkvi?

- Zakladateľom je Ježiš Kristus.

10. Kedy a kde bol zavŕšený vznik Cirkvi?

- Na Turíce (na Zoslanie Ducha Svätého) v Jeruzaleme.





Hľadaj pokoj a usiluj sa oň . Ž 34,15

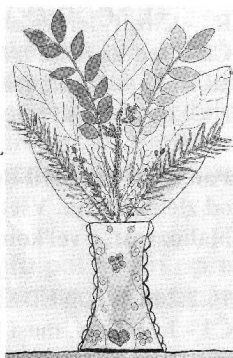
Pokoj nájdeme u Boha, no aj u ľudí, ktorí dokážu byť ozaj úprimnými priateľmi plnými lásky a porozumenia. Akých priateľov si vyberajú naši žiaci, piataci? To sa dozvieme z opisov svojich najlepších kamarátov.

Moja kamarátka.

Moja najlepšia kamarátka sa volá Martinka. Má dlhé blond vlasy, ktoré nosí stále spletené vo vrkočoch. Nos má malý, v tvare gombičky. Jej pleť je bledá a vynímajú sa na nej oči modré ako nezábudky. Je chudá, nízkej postavy. Jej chôdza je prirodzená. Rozpráva ticho a pomaly. Najradšej nosí modré nohavice a modrý sveter. Rada pláva, kreslí a športuje. Myslím si však, že nie je dôležité, či je niekto pekný, vysoký či štíhly. Dôležité je to, akým je človekom. Moja kamarátka je čestná, ochotná vždy pomôcť, a preto je to moja najlepšia kamarátka.

Môj malý braček.

Môj malý braček sa volá Kristiánko. Má dva roky a päť mesiacov. Volá ma Fofo. Kristiánko je na svoj vek strednej postavy. Na hlavičke sa mu belejú krátke vlásky. Ústa má malé a noštek ako gombička. Jeho veľké modré oči každého rozveselia. Malými prstami všetko dočahuje a ohmatáva. Nožičky si oddýchnu len vtedy, keď spinká. Môj braček je stále veselý a usmiaty ako slniečko. Mamička hovorí, že poslúcha, aj keď mi už počmáral niekoľko zošitov a kníh. Každé ráno nás vyprevádza do školy a čaká nás, keď prichádzame domov. Nevie vydržať, pokým sa naučím. Chce sa stále so mnou hrať. Najradšej sa hráva na doktorov. Vyhrnie si košielku a vpučí bruško, aby som ho počúval. Potom mi nanosí všetky zvieratká a bábiky, aby som ich vyliečil. Keď večer zaspí, nastane u nás ticho. Kiko, ako ho doma voláme, je veľmi dobrý braček. Máme ho všetci veľmi radi.



Moja kamarátka sa volá Zuzka a býva v našom činziaku. Má jedenásť rokov a chodí do ZŠ Rastislavova. Je o pár centimetrov nižšia odo mňa, zavalitejšej postavy. Tvár má okrúhlu s veľkými modrými očami, pekne tvarovanými ústami, rovným nosom. Keď sa smeje, vidieť pekné biele zuby, hoci nie veľmi rovné. Jej vlasy sú husté, polodlhé, plavej farby. Chôdza je pomalá a neistá, ako keby si dávala pozor na každý krok. Oblieka sa nie výstredne, ale vždy úmerne k počasiu a ročnému obdobiu. Je to dobrá kamarátka, hoci je niekedy veľmi nervózna. Túto jej povahovú vlastnosť však prevýši dobroprajnosť a zmysel pre priateľstvo. Medzi jej najväčšie záľuby patria ručné práce, hlavne šitie. Vlastnoručne ušila handrové bábiky. Vždy sa teším na voľné chvíle, kedy sa môžeme spolu zahrať a porozprávať sa.



LITURGICKE OKIENKO

**5.1.2003 - 4. Nedel'a - SVIATOK OBETOVANIE PÁNA**

Č1 - Hľa, ja pošlem svojho anjela a pripraví predo mnou cestu... Mal 3,1-4

R - Pánova je zem i všetko, čo ju naplňa, okruh zeme aj tí, čo bývajú na ňom... Ž 24

Č2 - Lebo zem bude plná poznania Pánovej slávy ako vody, ktoré pokrývajú more.

Hab 2,14-18

Ev - Keď uplynuli podľa Mojžišovho zákona dni ich očisťovania, priniesli ho do Jeruzalema, aby ho predstavili Pánovi... Lk 2,22-40

Z vnuknutia Ducha prišiel do chrámu muž menom Simeon, vzal dieťa Ježiša do svojho náručia a velebil Boha slovami: „Teraz prepustiš, Pane, svojho služobníka v pokoji podľa svojho slova, lebo moje oči uvideli tvoju spásu...“

9.2.2003 - 5. NEDEĽA v cezročnom období

Č1 - Či nie je vojnou život človeku na zemi a jeho dni dňami nádenníka?

Jób 7,1-4 , 6-7

R - Chváľ, Jeruzalem, Pána, oslavuj, Sion, svojho Boha. Ž 147

Č2 - Veď ak hlásam evanjelium, nemám sa čím chváliť, to je moja povinnosť a beda mi, keby som evanjelium nehľasal... 1Kor 9,16-19 , 22-23

Ev - A chodil po celej Galilei, kázal v ich synagógach a vyhánal zlých duchov.

Mk 1,29-39

Pán Ježiš uzdravil Petrovu testinu. Ale aj veľa iných ľudí. A mnohých oslobodil od zlého ducha. Všetci ľudia ho hľadali, ale on sa modlil. Potom opäť hlásal blahozvesť o veľkom šťastí v nebeskom kráľovstve.

16.2.2003 - 6. NEDEĽA v cezročnom období

Č1 - Je nečistý, musí bývať osve, bude sa zdržiavať mimo tábora. Lv 13,1-2 , 45-46

R - Blažený, komu sa odpustila nepravosť a je oslobodený od hriechu. Ž 32

Č2 - Či teda jete, či pijete, či čokoľvek iné robíte, všetko robte na Božiu slávu...

1Kor 10,31-11,1

Ev - Tu prišiel k nemu istý malomocný a na kolenách ho prosil: „Ak chceš, môžeš ma očistiť.“ Mk 1,40-45

Ježiš sa dotkne chorého a hovorí: „Chcem! Buď čistý!“ Malomocný hneď uzdravie a s radosťou rozpráva všetkým o Ježišovi.

23.2.2003 - 7. NEDEĽA v cezročnom období

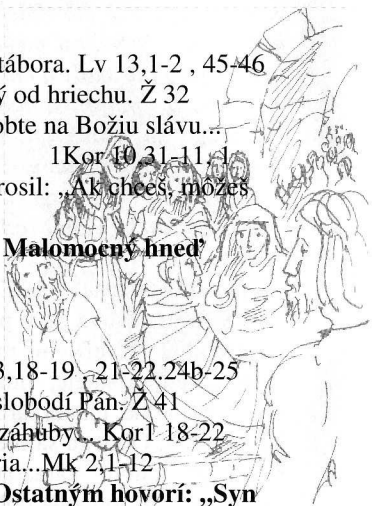
Č1 - Hľa, ja robím čosi nové, teraz to klíči, nebadáte? Jz 43,18-19 , 21-22, 24b-25

R - Blažený, kto pamätá na bedára, v deň nešťastia ho vyslobodí Pán. Ž 41

Č2 - Lebo slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby... 1Kor 1,18-22

Ev - Tu prišli k nemu s ochrnutým človekom, niesli ho štyria... Mk 2,1-12

Pán Ježiš hovorí chorému: „Odpúšťajú sa ti hriechy.“ Ostatným hovorí: „Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy...chorému rozkazuje: Vstaň, vezmi si lôžko a chod' domov! A všetci ľudia velebili Boha.





**TRETIE STRETNUTIE VŠETKÝCH
DEŤÍ Z TRETÍCH ROČNÍKOV ZŠ V PRIEVIDZI
NA 1. SV. PRIJÍMANIE BUDE V MARCI
VO FARSKOM KOSTOLE SV. BARTOLOMEJA
SPOLU S RODIČMI
PODĽA NASLEDUJÚCEHO ROZPISU:**



30. 3. 2003 o 14.00	ZŠ: Novackého, Energetikov, Malonecpalská, Rastislavova, Mariánska
30. 3. 2003 o 16.00	ZŠ: SCH I., SCH II., SCH III., Dobšinského, Šafárika, Ľ. Ondrejova

Všetky prvoprijímajúce deti si vyzdvihnú oblečenie (dievčatá šaty a venček - chlapci šaty) vždy po detskej sv. omši, ktorá bude v stredu o 16. 30 v týždni pred 1. sv. prijímaním u našich rehoľných sestier na Nám. Slobody č. 13. Všetky zapožičané šaty (bez oprania) a venčeky osobne rodičia vrátia **hneď v pondelok po prvom sv. prijímaní od 16⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. u sestričiek**, aby sa po spoločnom vyčistení šiat v čistiarni mohli požičať ďalšej skupine.

Nástup detí pred 1. sv. prijímaním bude vždy v nedeľu pol hodinu pred sv. omšou pred kláštorom rehoľných sestier, odkiaľ pôjdu spoločne v sprievode do farského kostola sv. Bartolomeja.

Je veľmi dôležité, milí rodičia, aby ste pomohli prvoprijímajúcim deťom pravidelne **chodiť na detskú sv. omšu každú nedeľu o 10³⁰ vo farskom kostole, alebo o 10³⁰ v ZŠ Dobšinského, prípadne aj do piaristického kostola o 11⁰⁰ hod.**

Aby prvoprijímajúce deti mohli lepšie prežiť sv. omšu, prosíme všetkých rodičov, aby ste svojim deťom umožnili **prísť ešte každú stredu od 29. 1. 2003 na detskú sv. omšu o 16³⁰ do farského kostola až do konca šk. roka.**

Pri týchto sv. omšiach bude sa vysvetľovať prežívanie sv. omše, sv. spovede a sv. prijímania. Zároveň sa budú nacvičovať odpovede a piesne k 1. sv. prijímaniu.

Aby si deti lepšie upevnili vieru v Boha, prosíme Vás, každý deň sa s nimi doma v rodine modlite a prídte s nimi v stredu a v nedeľu na sv. omšu.

Ján Bednár, dekan, Maroš Milo, administrátor a katechéti



ROZPIS 1. SV. PRIJÍMANÍ ŽŠ PŘIEVIDZA MESTO V R. 2003

č	Základná škola	Nácvik	Sv. spoved' detí, rodičov a príbuzných	Dátum sv. prijímania
1	Dobšinského, Šafárika, Ľ. Ondrejova	Sobota 3.5.2003 13 ⁰⁰	Sobota 10.5.2003 9 ⁰⁰	Nedeľa 11.5.2003 9 ⁰⁰
2	Malonecpalská Mariánska	Sobota 3.5.2003 15 ⁰⁰	Sobota 10.5.2003 10 ³⁰	Nedeľa 11.5.2003 11 ⁰⁰
3	SCH I., SCH II., SCH III., 4. – 9. roč.	Sobota 17.5.2003 13 ⁰⁰	Sobota 24.5.2003 9 ⁰⁰	Nedeľa 25.5.2003 9 ⁰⁰
4	Rastislavova, Energetikov, Novackého	Sobota 17.5.2003 15 ⁰⁰	Sobota 24.5.2003 10 ³⁰	Nedeľa 25.5.2003 11 ⁰⁰
5	krst	V sobotu o 18 ⁰⁰ pri sv. omši pred 1. sv. prijíma- ním svojej ŽŠ		1. sv. prijímanie so svojou školou

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA JANUÁR



Všeobecný: Aby si všetci kresťania uvedomili ťažkú situáciu národov, ktoré stále trpia hladom a smädou a aby mali väčšiu solidaritu so svojimi bratmi.

Misijný: Aby cirkvi v Malajzii, Singapore, Brunei popri otvorení sa dialógu s príslušníkmi iných náboženstiev zostali verné svojmu vlastnému evanjelizačnému poslaniu.

Úmysel KBS: Za pomoc Ducha Svätého pre tých čo spravujú ľud, aby vydávali spravodlivé zákony v súlade s Božími prikázaniami.



ZO ZÁPISNICE ZASADNUTIA FPR FARNOSTI PRIEVIDZA - MESTO, KONANÉHO DŇA 6.1.2003.

Pred referátmi predsedov sekcií dp. dekan Ján Bednár privítal dp. kaplána Martina Dadu, ako svojho zástupcu vo FPR, keďže dp. Maroš Milo sa stal administrátorom farnosti Prievidza - Zapotôčky. Dp. dekan informoval prítomných o novej členke FPR – **PhDr. Márii Poliakovej**, ktorá po úmrtí Mgr. Jána Murína nastúpila na miesto riaditeľky Piaristického gymnázia F. Hanáka v Prievidzi. Ďalšou zmenou v členstve je Juraj Bubnáš ml., ktorý je aktívny vo viacerých mládežníckych hnutiach a spoločenstvách.

Pracovná sekcia:

Pán Vlčko – Väčšie stretnutia pracovnej sekcie boli pri príprave mariánskej púte. Púť prebehla na výbornej úrovni, aj keď ju skomplikovali vytrvalé dažde, ktoré podmáčali celý Mariánsky vršok. Na púti posvätil Mons. Rudolf Baláž nový zvon pre kostol sv. Terézie na Zapotôčkoch. Ďalšie väčšie stretnutie komisie sa konalo pred Vianocami. Príprava a výzdoba farského kostola na Vianoce prebehla dobre. Vďaka dobrej príprave, do ktorej sa aktívne zapojili aj mladí, prebehla i polnočná sv. omša dôstojne.

Plánuje sa:

- prečistenie dažďovej kanalizácie na jar
- upratať prístup k zvonom v spolupráci s mladými
- rozbehla sa rekonštrukcia schodov na chór v Mariánskom kostole
- nutná je oprava pokazenej výlevky vo farskom kostole
- pripraviť prehliadku trámov v kostole a prizvať statika
- prečistiť rímsu na kostole.

Charita:

Pán Gašparík – Rok 2002 bol pre farskú Charitu náročný z dôvodu straty priestorov, spojených s odpredajom Domu osvetly.

- odviezlo sa 2,5 tony šatstva do centra v Banskej Bystrici

- zlikvidovala a presťahovala sa výdajňa stravy núdznym tak, že ani jeden deň nebol nikto bez stravy (približne 20 - 25)

- na Vianoce sa organizovala tradičná štedrá večera, teraz pre 25 ľudí, konala sa od 13.00 do 15.00 hod., každý návštevník dostal na sviatok Božieho narodenia aj balík so sebou, v ktorom boli obložené chleby, trvanlivé potraviny, koláče, ponožky a modlitby

- do väzenia bolo poslaných 14 balíkov

- počas roka bola poskytnutá rôzna pomoc: očista, sociálna, poradenská či už jednorazová, alebo opakovaná asi 280 krát

- finančná pomoc bola poskytnutá 51 ľudom, šatstvo bolo obmedzené, ale vydalo sa 497 krát, stravu vydali 1565 krát

- v najbližšej dobe je nutné vyriešiť problém s malou výdajňou stravy, vybrať povolenie, finančný zdroj a začať s prístavbou.

Propagačná sekcia:

Pani Melicherčíková – Príprava farského časopisu Bartolomej je komplikovanejšia, lebo z dôvodu zamestnanosti väčšina členov redakčnej rady sa nemôže rada pravidelnejšie stretávať. Vďaka väčšej aktivite mladých, ktorí prispievajú i ostatných veriach je časopis vždy naplnený aktuálnymi článkami. Vznikli nové rubriky: liturgické, katechetické okienko a aktuálne pre mladých robí vý-



ber internetových stránok Alojz Vlčko. Dp. Maroš Milo poskytol sériu textov o sv. omši, ktoré budú uverejňované postupne v 1. polroku 2003.

Pani Zoltanfiová – Príprava násteniek sa riadi úmyslom osloviť, evanjelizovať a podporiť veriacich vo viere. Nástenky sú zosúladené s liturgiou, citujú Božie slovo a výtvarný prejav je vedený do ústrednej myšlienky. Dotýkali sa aj tém pre synodálne spoločenstvá.

Liturgická sekcia:

Ing. Pogorielov – Nečakanou smrťou Mgr. Murína vznikol ťažko zaplniteľný priestor ranných sv. omší, kde obetavo do posledného dňa slúžil.

- dp. Maroš Milo vedie formáciu lektorov a rozdávatel'ov naďalej na vysokej úrovni

- do farského kostola chodia slúžiť i lektori a rozdávatelia z farnosti Zapotôčky

- pri ďalšej formácii je nutné klásť dôraz aj na jazykovú a prednesovú prípravu

- treba osloviť mládež, ktorá by sa mohla naplno zapojiť aj do tejto služby.

Katechetická sekcia:

Mgr. Krčová – V Prievidzi máme problém s nedostatkom vyučujúcich katechetov, keďže na NV chodí spolu 4450 detí

- v plnom prúde je rozbehnutá príprava tretiakov k 1. sv. prijímaniu

- uskutočnili sa dve veľké stretnutia, z toho jedno s tretiakmi, rodičmi, katechetmi a dp. dekanom a to druhé podobné s druhákmi na sv. Mikuláša

- príprava birmovancov prebieha v intenzívnej forme stretnutí v každú sobotu spoločnými náukami v Mariánskom kostole a diskusiami v skupinkách

- pripravuje sa farská biblická olympiáda a súťaž „miliónár“

- slabšiu podporu rodičov veľmi cítiť na vyučovaní, často spôsobuje aj problémy

- **Mgr. Dušíčková** referovala o príprave na oslavu Piaristickej ZŠ v Prievidzi, ktorá už desať rokov vychováva deti v duchu rehole piaristov – Zbožnosť a veda.

Dp. dekan Ján Bednár informoval o najbližších úlohách a pripravovaných akciách vo farnosti:

- začala sa budovať spolupráca s novým primátorom a mestským zastupiteľstvom

- od stredy 29. 1. až do konca školského roka budú o 16.30 hod bývať pravidelne detské sv. omše, na ktoré budú chodiť hlavne prvoprijímajúce deti

- v sobotu 1. 3. 2003 sa pôjde na púť na Staré Hory, kde bude spievať zbor z dekanátu Prievidza

- prvé sv. prijímania sú plánované v termínoch 11. a 25. 5. 2003

- slávnosť Božieho Tela bude spojená so sprievodom dňa 19. 6. 2003. Tak, ako minulý rok i tento sa spoja procesie z farského a piaristického kostola, ktoré takto spolu krásne reprezentovali jednu farskú rodinu. Zástup bol veľmi dlhý, preto sa tento rok budú ľudia zaraďovať do širokého prúdu, aby sa lepšie zosúladiť aj spev. Sväté omše v oboch kostoloch budú o 18.00 hod, sprievody sa pri farskom kostole spoja a procesia začne o 19.00 hod. pozvaná bude dychovka, ktorá bude predhrávať slohy k spevu, aby bol jednotný. Podrobnosti s elektrinou, ozvučením a dozorom dorieši pracovná sekcia.

Dp. dekan bude sláviť 11. júna 25. výročie vysvätenia za kňaza a pozval všetkých na sv. omšu na rekolekcie dňa 12. 6. 2003 o 9:00 vo farskom kostole sv. Bartolomeja.

Podakoval všetkým členom FPR za pomoc a prácu, ktorú doteraz obetavo vykonali a teší sa na ďalšiu spoluprácu.

Mária Melicherčíková



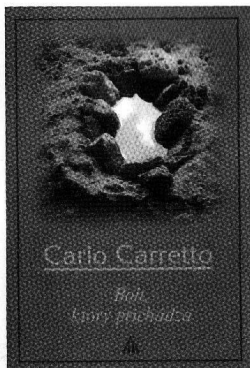
ZAUJÍMAVÉ KNIHY Z PREDAJNE



LÚC

Nám. slobody 19, 971 01 Prievidza (t.č. 542 19 98)

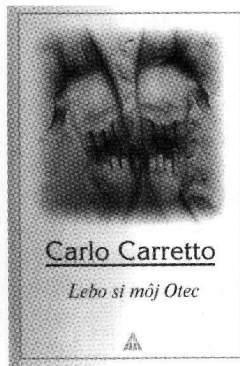
Otvorené: 8:00 - 18:00



Carlo Carretto:
Boh, ktorý prichádza

V Bohu sa nedíva na mňa riaditeľ, ale brat, ktorý mi podáva pokrm. Jeho pokrm ma premieňa. Bolo by zbytočné, keby bol prišiel iba konštatovať moju biedu, moju slabosť, moju náchylnosť padnúť. Je oveľa účinnejšie, že ma prišiel premeniť. Mení ma tým, že sa mnou nechá stráviť. - úryvok

Cena: 120,- Sk



Carlo Carretto:
Lebo si môj otec

Boh je môj Otec!

Tieto jednoduché slová sú najvýznamnejším výrokom o človeku. Sú odpoveďou na všetky otázky o tajomstve života na našej planéte. Vznášajú sa nad celým tvorstvom, utišujú každý smäd, spĺňajú nádeje, zodpovedajú každému očakávaniu, osvecujú temnoty: lebo osvetľujú problém človeka. - úryvok

Cena: 120,- Sk

Peter Lippert

*Človek Jób
 hovorí
 s Bohom*



Peter Lippert:
Človek Jób hovorí s Bohom

Pane, neviem si rady s človekom, ktorého si stvoril. Keď mu dakedy idem v ústrety s otvoreným náručím, zrazu ma schváti úžas a utekám pred človekom. Dakedy mi zasa srdce zaletí k nemu v láske a dôvere a neviem si predstaviť nič sladšie a svätejšie, ako vlastniť ľudské srdce, ktoré mne patrí, ale práve to ma bolí a ťaží. Nijaké z Tvojich stvorení, ani oheň, ani zima, ani hlad, ani smäd nevedia mi tak ublížiť ako ľudia.

Cena 130,- Sk



VIANOČNÝ TURNAJ

V sobotu 28. decembra sa uskutočnil 2. ročník Vianočného turnaja vo volejbale dievčat. Hralo sa v telocvični na Priemstave. Najlepšie bolo družstvo ZŠ Šafárika. Tieto dievčatá boli síce vekom najmladšie, ale herne najskúsenejšie, keďže na tejto škole sa volejbalu venujú profesionálne. Druhé skončili vlašajšie víťazky piaristky, tretie Lienky z Handlovej a štvrté Kolačno, ktoré bolo prvýkrát na takomto turnaji.

Výsledky: Kolačno - Handlová 0:2 (9:25, 15:25), ZŠ Šafárika - Scholae Piae 2:0 (30:28, 25:14), Handlová - ZŠ Šafárika 0:2 (9:25, 8:25), Scholae Piae - Kolačno 2:0 (25:11, 25:9), Kolačno - ZŠ Šafárika 0:2 (9:25, 3:25), Handlová - Scholae Piae 1:2 (12:25, 25:21, 7:15).

O 3. miesto: Handlová - Kolačno 2:0 (25:15, 25:8)

Finále: ZŠ Šafárika - Scholae Piae 2:0 (25:17, 25:9) Víťazný tím tvorili: Veronika Fabičovicová, Erika Klbiková, Petra Mončeková, Zuzana Mráziková, Bibiana Oravcová, Lucia Stanková.

Martin Karpiš

KLUB PRIATEĽOV MISÍÍ

Rovnako radostné konštatovania o činnosti nášho KPM v Prievdzi, tak ako v roku 2001, platia aj o roku 2002. Tento rok sa opakovala tradičná náplň stretnutí a pretrvávajúca výborná atmosféra na nich. Poslali sme niekoľko balíkov, z toho jeden ozaj maxi- asi 90 - litrový s igelitkami pre Afriku. Suma pre misie zo zbierok KPM a priateľov, zo zbierok pri dvoch stretnutiach s misionármi činila spolu asi 33 tisíc Sk, k tomu zbierka pri vydarenej spolupráci Kampaň pre Ježiša. Takže i tento rok - hoci amatérsky, no s Dobrým Duchom a ochotou pomôcť aj bližným kdesi v neznáme našej Zeme, chceme pokračovať i v roku 2003. Tešíme sa a pozývame všetkých priateľov misíí, stretneme sa **13.1., 3.2., 3.3., 7.4., 5.5., 2.6., 7.7., 4.8., 1.9., 6.10., 3.11., a 1.12. 2003 o 19,00 hod. tradične u našich sestričiek - mariánok v Pastoračnom dome matky Františky.**

Ó, Mária, Kráľovná apoštolov, pomáhaj úbohým pohanom !

Ing. Juraj Bubnáš za KPM v PD

Maškarný ples detí 2.2.2003





ŠTATISTIKA NAVŠTEVOVANIA NÁBOŽENSKEJ A ETICKEJ VÝCHOVY ŽIAKOV A ŠTUDENTOV PRIEVIDZSKÝCH ŠKÔL.

Str. 19. - STREDNÉ ŠKOLY
Str. 20. - ZÁKLADNÉ ŠKOLY

P.č.	Stredná škola	1. roč		2. roč.		Spolu NV	Spolu %	Spolu	Celkový počet
		NV	E	NV	E	1.r+2.r	NV	EV	1.r+2.r
1.	Gymnázium V.B.N	107	121	77	142	184	41,16	263	447
2.	Obchodná akadémia	67	106	71	67	138	44,37	173	311
3.	ZSS stavebná	64	81	42	105	106	36,30	186	292
4.	SOU - poľnohospodár	32	45	38	32	70	47,62	77	147
5.	SOU - strojárске	67	76	50	78	117	43,17	154	271
6.	ZSS - hotel. služieb	140	196	144	190	284	42,39	386	670
7.	SOU - Falešníka	74	102	79	118	153	41,02	220	373
8.	8. roč. gymn. F. Hanáka	26	0	27	0	53	100	0	53
9.	8. roč. gymn. V.B.N	19	11	12	17	31	52,54	28	59
Spolu NV / E		596 / 738		540 / 749		1136		1487	2623
NV %		44,68		41,89		43,31			

BARTOLOMEJ – časopis prievidzskej farnosti s cirkevným schválením BÚ v B.B. č. 1127/98

Vydáva: Rímskokatolícky farský úrad v Prievidzi. Vychádza raz mesačne. Adresa: Redakcia Bartolomej, Mariánska 4, 971 01 Prievidza, t. č.: 046 / 542 28 01. Teologický poradca: Mgr. Ján Bednár, dekan. Zodpovedná redaktorka a grafické spracovanie: Mária Melicherčíková, e - mail: mariamm@pobox.sk.

Redaktori: Ing. B. Bullo., A. Gálová, B. Svítok, J. Balážová, MUDr. V. Rumanová, A. Karaková, Alojz a Karol Vlčkoví, M. Melicherčíková ml. Foto: J. Bullo st. Náklady na tlač: cca 8,- Sk.

Tlač: PATRIA I., spol. s r. o. Prievidza. Tlač registrovaná Okresným úradom v Prievidzi pod č. MT 1/1994.

Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

